

VIDKUN QUISLING 18. APRIL 1940 :

LA LANDET FÅ FRED!

Oprop til det norske folk.

Da England krenket vår nøytralitet ved å legge minefelter i norsk territorialfarvann uten at Norge forsvarte sig, var det klart for en hver nordmann som evner å tenke at *nu* måtte også Tyskland gripe inn.

Dette inntraff så den 9. april, og Regjeringen gav sin ordre til mobilisering og væbnet motstand mot Tyskland. Hvor etter Regjeringen selv flyktet.

Under disse omstendigheter var det den nasjonale regjering trådte til for å redde Norges selvstendighet og å bevare landet fra å bli krigsskueplass.

Jeg sendte snarest en pålitelig og fremstående mann som er politisk nøytral og står fritt til alle sider, til Kongen for å bevege Hans Majestet til å komme tilbake. Jeg lot frembringe det muntlige budskap at vi anså det for vår viktigste plikt å hindre blodsutgydelse og å undgå at våre tapre landsmenn blev ofret til ingen nytte. Vi bad Kongen bidra til dette ved å vende tilbake til hovedstaden, slik at landet igjen kunde falle til ro, og jeg forsikret at jeg for min del var villig til å gjøre alt for å komme til enighet. Jeg gav tydelig uttrykk for at mitt mål var intet diktatur og ingen kopi av Tyskland, men et nasjonalt, fritt Norge med kongehuset i spissen.

Dessverre slo dette første forsøk feil. Til tross for dette gjorde jeg nok et forsøk. En høiere offiser reiste for annen gang til Kongen. Det lykte ham dessverre ikke å komme igjennom linjene. Men han fikk sende en skrivelse som han gikk ut fra er nådd frem.

Likeledes fikk jeg en tredje fremtredende nordmann til å søke telefonisk forbindelse med Kronprinsessen, uten at det lyktes å få forbindelse tross alle anstrengelser.

Diktert av nøiaktig de samme nasjonale motiver og av den samme fedrelandskjerlighed og ansvarsfølelse trakk den nasjonale regjering sig tilbake d. 15. april.

Da våbnene, tross våre fredsforsøk ennå ikke blev nedlagt, hverken kunde eller vilde vi overta ansvaret for den fortsatte blodsutgydelse, og for den situasjon som således blev skapt.

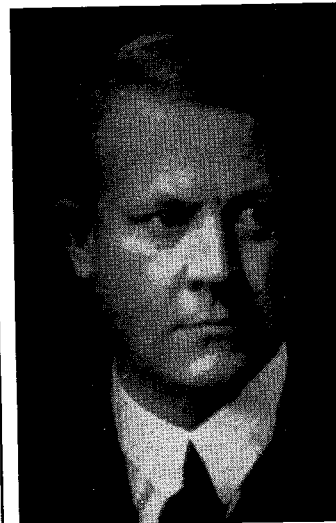
Vi driver hverken tysk eller engelsk politikk. Vi driver norsk og nasjonal politikk. Når vi nu må konstatere at min tilbaketreden dessverre ennå ikke har ført til fiendtlighetenes innstilling, retter jeg hermed ennå en gang en inntrengende opfordring til dem som organiserer motstanden: *Skån våre tapre norske menns liv, la dem ikke bli meiet ned til ingen nytte. La England føre sin krig alene. Våre norske gutters blod er altfor verdifullt til å bli ofret i britisk leletjeneste.*

Norge holder nu på å bli hovedkrigsskueplassen i stormaktskrigen. Dette vanvidd kan bare forhindres ved å komme til en ordening med Tyskland slik som Danmark, så at selve krigen kan holdes utenfor våre grenser og ikke koster norsk blod.

La landet nu få fred!

Oslo, 18. april 1940.

VIDKUN QUISLING

INTERESSANTE SPØRSMÅL

I dette nummer av «Folk og Land» stiller vi spørsmålet om noen annen løsning hadde vært mulig på det tidspunkt den nasjonale Vidkun Quisling-regjering overtok makten i Norge.

Spørsmålet besvares ut fra de foreliggende historiske kjensgjerninger.

Fra elevkull har vi i den senere tid også fått flere spørsmål om stortingets presidentskap og dets avsettelse av Kong Haakon 27. juni 1940.

Forhåpentlig blir spørsmålene tilfredsstillende besvart i vår redegjørelse på side 2.

Likvidasjonslistene

I forbindelse med debatten om Egil Ulateigs bok: "Med rett til å drepe", kan Folk og Land i dette nummer fortelle om hjemmefrontens likvidasjonslister over egne folk. Ikke nok med det; Flere av listene ble satt opp av britenes Secret Intelligence Service. (SIS)

Det var XU-agent Harald Sem, som i 1985 fortalte dette til journalist Stein Viksveen i Stavanger.

Blad over til side 4.

HVORFOR EN REGJERING VIDKUN QUISLING?

Norsk Artikkeltjeneste - N.A.T. 1942

Etter beslutningen i det øverste allierte krigsråd i London 28. mars 1940, viste enhver avisleser at Norges nøytralitet ikke lenger vilde bli respektert av England og Frankrike. Natten mellom 7. og 8. april ble denne beslutning satt i verk uten norsk motstand, bortsett fra papirprotester av samme sort som ved Jøssingfjordangrepet. Den norske regjering var dermed uhjelpelig kompromittert som unøytral.

Til tross for dette erklærte den tyske minister i Oslo på riksregjeringens vegne at den tyske motaksjon 9. april ikke hadde til hensikt nå eller i fremtiden å angripe kongeriket Norges territoriale integritet og politiske selvstendighet. Aksjonen skyldtes ene og alene Englands og Frankrikes angrep på Norge og den norske regjering manglende evne og vilje til å forsvare landets nøytralitet. Dette forsvar overtok derfor den tyske krigsmakt så lenge krigen varte. Riksregjeringen ventet at den norske regjering vilde motta den tyske aksjon med forståelse og heller ikke gjøre motstand i dette tilfelle.

Den norske regjeringens svar var som kjent Kohts krigserklæring til Tyskland, samtidig med at regjering og storting rømte og overlot den forsvarsløse hovedstad og landets sentraladministrasjon til seg selv.

I denne situasjon gjensto bare en mulighet for å bevare et lovlig styre på norske hender, nemlig at det eneste anerkjente politiske parti hvis ledelse ikke var rømt, straks dannet en regjering. Dette parti var Nasjonal Samling, og Quisling grep statsroret som Nygårdsvold hadde rømt ifra, og reddet derved i første omgang Norges politiske selvstendighet.

Om aftenen 14. april opptrådte Berggrav i radio og forklarte at det nå var utsikt til en *snarlig lovlig ordning av styret i Norge*. Denne «lovlige» ordning avslørte seg neste dag å være *administrasjonsrådet*, utnevnt av

Høyesterett, som forinnan hadde gjort forgjeves anstrengelser for å oppnå forbindelse med kongen. Dermed trådte Quisling tilbake som norsk regjering som hadde hindret okkupasjonsmakten i å overta det norske riksstyre. Quisling hadde i disse seks dager reddet Norges politiske selvstendighet. Med administrasjonsrådet - den «lovlige» ordning Berggrav hadde proklamert - var Norges selvstendighet tapt, og vi fikk rikskommissariatet.

Nygårdsvold og kongens reaksjon på administrasjonsrådet ble kunngjort fra deres ukjente oppholdssted 17. april og er meget bemerkelsesverdige.

Det heter:

Det administrasjonsråd som i de siste dager er blitt opprettet i Oslo for de områder av landet som tyskerne har okkupert, er et nødorgan som ikke trer i stedet for den norske regjering. Dette råd er tvunget til å styre etter anvisning av den makt som med brutal vold har trengt inn i landet. Det representerer derfor ikke norsk folkevilje og det har ikke rettsgrunnlag i norsk lov.

I dette kommunikeet fastslår de at styremakten nå var gått over i *okkupasjonsmaktens hender med administrasjonsrådet som utførende organ*. For det annet erklærer de administrasjonsrådet for å *mangle «rettsgrunnlag i norsk lov»*. Tidligere hadde de erklært Quislings regjering for ulovlig, nå erklærte de også administrasjonsrådet for ulovlig, og kom derved i konflikt med Høyesteretts avgjørelse. Nygårdsvold vildedydeligvis med sine fraværende personer stille seg hindrende i veien for ethvert forsøk på ordning av landets styre.

I et kommunike datert 7. mai, undertegnet av Haakon R. og Nygårdsvold, meddeles at de nå oppholder seg i Nord-Norge, etter at deres allierte har funnet det nød-

vendig å trekke sine tropper tilbake fra Åndalsnes og Namsos. De håper dog fra Nord-Norge snart å kunne gjenvinne det øvrige Norge.

I neste kommunike, datert den historiske dag 7. juni, er dette håp gjort til skamme. Det heter:

De allierte regjeringene som var i krig med Tyskland - den britiske, den franske og den polske regjeringen - kom høvsinnset Norge til hjelp med mannskap og våpen, og inntil nå har det vært mulig å bevare en del av landet for dets lovlige nasjonale regjering. Men krigens harde nødvendighet har tvunget de allierte regjeringene til å samle all sin styrke til kamp på andre fronter, og de får fullt bruk for alt sitt materiell på disse fronter.

Forsvarets overkommando har derfor tilrådt kongen og regjeringen inntil videre å oppgi kampen innen landet. Og kongen og regjeringen har funnet det å være sin plikt å følge dette råd. De flytter derfor nå ut av landet.

I et kommunike fra London 24. juni er emigrantregjeringen blitt alarmert over det som i mellomtiden foregikk her heime, nemlig bestrebelsene fra de fire store partier med tilslutning av Arbeidernes faglige landsorganisasjon for å få dannet et lovlig norsk riksstyre til avløsning av det midlertidige administrasjonsråd, som i følge Nygårdsvold og kongens egen avgjørelse savnet rettsgrunnlag i norsk lov. I kommunikeet heter det:

- En nyordning av styret i Norge således som man planlegger det, kan ikke bli gyldig og kan ikke få noen virkning hverken for kongens eller regjeringens stilling.

Til Norges legasjon i London

Stortingets presidentskap ber Dem overrekke *H.M. kong Haakon* personlig føl-

gende ærbødige framstilling:

Siden Oslo og omliggende distrikt den 9. april og følgende dager ble besatt av tyske tropper, og hr. Vidkun Quisling under regjeringens fravær anså seg berettiget til å danne regjering, framstilte det seg for nordmenn av alle yrker og samfunnsklasser i det besatte område som nødvendig under okkupasjonen å få opprettet en ordning som beskyttet befolkningen mot unødige lidelser. Av den grunn utnevntes administrasjonsrådet med de tyske okkupasjonsmyndigheters godkjenning av 15. april for å lede den sivile forvaltning i de besatte områder. Det ble på forhånd gjort forsøk på å komme i forbindelse med Deres Majestet for å få denne ordning godkjent. Da dette ikke lyktes, anså Høyesterett å burde foreta utnevnelsen av rådet.

Dette skritt bidro til å skape ordnede forhold og har gitt befolkningen den trygghet som var mulig under de rådende omstendigheter.

Etter at hele landet var blitt besatt av tyske tropper og kongen og regjeringen hadde forlatt landet, kom spørsmålet opp om å endre denne ordning. De medlemmer av Stortingets presidentskap som har kunnet komme til stede, har derfor sammen med representanter for de fire store politiske partier og Arbeidernes faglige landsorganisasjon vært samlet i Oslo siden 14. juni og har hatt rådslagninger, delvis sammen med administrasjonsrådet.

På grunnlag av disse rådslagninger mellom de ovennevnte representanter er følgende avtale truffet med de tyske myndigheter:

Da kongen og hans regjering befinner seg utenfor Norge og derfor er forhindret fra å utøve de funksjoner som i følge forfatningen tilligger dem, anser Stortingets presidentskap det som sin plikt mot land og folk å utnevne et riksråd.

Stortinget innkalles derfor

for å gi sitt samtykke til dette skritt og for å fatte nærmere beslutninger om riksrådets fullmakt i spørsmålet om landets forvaltning.

Stortingets presidentskap framsetter for Stortinget forslag om å fatte sådan beslutning:

1) Den fullmakt som ble gitt regjeringen Nygårdsvold ved møtet 9. april er ute av kraft.

2) Regjeringen Nygårdsvold kan ikke lenger godkjennes som regjering.

3) Da kongen befinner seg utenfor landets grenser, er han ute av stand til å utøve sine forfatningsmessige funksjoner. - Til dette punkt meddeler presidentskapet at det i erkjennelse av situasjonen har henstilt til kongen å avstå fra sine forfatningsmessige funksjoner for seg og sitt hus.

4) Riksrådet overtar inntil videre regjeringens virksomhet og kongens forfatningsmessige funksjoner. Nyvalg til Stortinget utsettes til etter fredsslutningen, idet det pålegges riksrådet å anordne nyvalg så snart forholdene gjør det mulig, men senest tre måneder etter fredsslutningen.

5) Destortingsmedlemmer som for nærværende befinner seg i utlandet, innkalles ikke under det gjenstående av Stortingets funksjonstid og har ikke anledning til å delta i møtene.

6) Inntil nyvalget har riksrådet fullmakt til i overensstemmelse med punkt 4 å fatte de beslutninger som kreves for landets vel.

7) Norges konstitusjonelle statsform som kongerike skal bestå også i framtiden.

Som det framgår er det en forutsetning for denne ordning at kongen for seg og sitt hus avstår fra sine forfatningsmessige funksjoner. Og av hensyn til folkets velferd og landets framtid retter vi, så smertelig det enn føles for norske hjerter, en inntrengende bønn til Deres Majestet om å etterkomme vår henstilling herom.

I tillit til at Deres Majestet
(Forts. side 6)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
KJELL BLICH SCHREINER

Adresse: Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo.

Kontortider:
Mandag, tirsdag og onsdag kl. 11-15.
Telefon: 22 56 10 34. Telefax: 22 56 27 75.
Redaktøren treffes etter avtale.Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 240,-).
Giro: Post0808.51 64504. Bank 6063.0501248Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.
Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG
ISBN 0802-9652**Ikke et ord om "Quislingsaken"**

Norske politikere og massemedia spiller forferdelse over «nyheten» om støtten fra Sovjet, som har pågått i alle år, - fram til 1990.

Ikke et eneste ord om Vidkun Quisling, som allerede 7. april 1932 påpekte faren ved det revolusjonære undergravingsarbeide i landet vårt.

Dette skjedde i hans vidt kjente tale i Stortinget, som utløste den såkalte Quislingsaken.

En statsoppnevnt spesialkomité som gransket Vidkun Quislings påstander, fant disse bevis, - og Stortinget påla regjeringen å ha sin oppmerksomhet nøye henvendt på forholdene, - som også gjalt pengestøtte.

Dette ble ikke gjort.

Istedet satte Arbeiderpartiet og Norges Kommunistiske parti i gang en forfølgelse mot Vidkun Quisling som - bortsette fra «retts»-oppgjøret mot ham i 1945 - savner sidestykke i landets historie.

De borgerlige partiers ledere grep ikke inn.

Tause og vaklende sto de der, uten å minnes Nansens ord om at «hva vi nå trenger er ikke folk som går rundt og teller stemmer og knapper, - nå trenger vi menn».

Heller ikke idag, 65 år etter Vidkun Quislings avsløringer har politikere og pressen mot nok til et eneste lite ord om Quislingsaken i 1932, ikke en bitte liten innrømmelse til mannen som til sin død kjempet for sannhet og rett. Men ærligheten har alltid vanskelig for å komme til orde . . .

Yrkeskarrierer etter landsgymnaset

Av de tiltak Nasjonal Samling gjennomførte under okkupasjonen var også statsgymnasene for videreutdannelse av evnerik ungdom, med sikte på bl.a. lederskap i stat og kommuner.

Prosjektet "Norge under okkupasjonen", med støtte av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og flere fylkeskommuner, har i sin etterundersøkelse av resultatene fra skolegangen, vist at flere elever har gjort yrkeskarrierer ved å bli professorer, direktører, leger, advokater, tannleger og lektorer.

To har nådd politiske toppverv, nemlig Olav Haukvik som samferdselsminister i Oddvar Nordlis regjering (1978-81) og Arne Haukvik som stortingsrepresentant for Senterpartiet i Oslo (1993-97).

Lektor ved Statsgymnaset i Gjøvik, Johs. Myhren, som blir fremhevet som en av de dyktige ledere av skolen, ble under hetsoppgjøret ettertrykkelig straffet for sin innsats, men etter soning ansatt som lektor, senere rektor, ved Gudbrandsdalen landsgymnas.

SEPTEMBERTRAGEDIEN UTENFOR WIEN:**Da 7 norske Røde Kors-søstre ble drept**

*Stella Jakobsen, født 25.9. 1920, fra Aspunsvik
Else Johansen, født 23.12. 1923, fra Kongsberg
Ruth Olsen Lie, født 11.12. 1921, fra Halden
Henny Wiik, født 20.3. 1915, fra Lofoten
Ada Eriksen, født 23.3. 1923, fra Bergen
Målfrid Teigland, født 22.7. 1924, fra Bergen
Else Karsvaagen, (e.l.) fødselsdato/hjemsted ukjent*

Uansett krigsavsnitt, - alle for Wien. Og 16 frivillige soldater har den største Røde Kors-søstre ble drept på stedet.

Av disse var 3 fra Flan- dern, 2 fra Holland, 2 fra Danmark, 2 Wallonere og 7 fra Norge.

Frontsøstre ser ingen forskjell på soldatene som bringes inn. Venn eller fiende, - alle behandles likt.

Den 10. september 1944 Forrest i Blokk 6 ligger de, skjedde det noe som vakte - i rekke 16.

avsky. På denne dag ble det De norske gravene har skutt direkte mot et Røde numrene 146, 148, 149, 150, Kors-merket lasarett uten- 153, 154 og 156.

Det er mange besøkende som har lagt igjen tårer og blomsterhilsener der, og vi ærer prektige Walter Vilim som omsorgsfullt holder gravene istand. Selv sier han at de norske gravene har han ikke så mye strev med, da det hvert år kommer både flamlendere og nordmenn som tar et ekstra tak.

Og han legger til: «- Disse gravene fortjener å bli dekket med blomster, de rommer jo helter fra Røde Kors».

Kanskje skal Du til Østerrike? Legg daturen om Wien, og besøk gravstedene til våre norske frontsøstre.

Letteste vei er med bil til kirkegårdens port 9. Rett innenfor ligger krigskirkegården.

Du kan også ta trikk fra Wiens sentrum til port 2. Herfra er det ca. 15 minutter å gå til krigsgravene.

Wienerne er fulle av respekt for de frivilliges innsats under siste verdenskrig, og vil gi deg all mulig hjelp.

B. Ø.

ET HISTORISK PARADOKS

Ths. Chr. Wyller i Stavanger Aftenblad, 1953.

I 50-årene var det så visst ikke vanlig at bøker forfattet av NS-folk ble anmeldt i norsk presse.

En av de få forfattere som kunne glede seg over en viss interesse fra kulturskribenter i de større aviser, var Trygve Engen med sin bok: «Jeg er ingen landssviker». I «Stavanger Aftenblad 25. september 1953 skriver Ths. Chr. Wyller bl.a.:

- Han (forfatteren) er komplett uforstående overfor den dom samfunnet har felt over ham. Og en må innrømme at mye ville vært vunnet om begrepet landssviker ikke var skapt. NS svek demokratiet, - som partiet forøvrig aldri har elsket. Det svek landets lovlige styre og folkets flertall. Men de beste blant dem mente å gjøre landet en tjeneste. - Han følger - og vi lar hans ord stå til troende - sin samvittighet, ikke sin re-

gjerings. Det er, la det være sagt, et standpunkt noen hver av oss kan tvinges til å innta en gang. Staten har ikke alltid krav på sine borgeres ubetingede lojalitet, for andre krav kan av individet føles mer forpliktende.

Dette er ingen juridisk tankegang. Og den hindrer ikke at dommen over NS var rettslig i full orden. Men det er på dette planet at rettsoppgjøret har islett av den store, menneskelige tragedie; at kvinner og menn i god tro, med sterk nasjonalkjensle og overbeviste standpunkter likevel risikerer å stå til rette for sine gjerninger og bli dømt med full rettslig hjemmel, det er en av de store paradokser som menneskehetens historie viser så tallrike eksempler på. Konflikt mellom lovens bud og subjektiv overbevisning er alltid en vanskelighet for dem den aktualise-

res for, og tragisk blir den til fulle når det gjelder de høyeste verdier.

Den konflikt som var Quislings, partiets og forfatterens, lar seg ikke løse av noen juss. Dette betyr ikke at de ble dømt ved justismord, men at det finnes områder, hvor de juridiske normers etiske forankring ikke strekker til.

I JUNI KOMMER FJØRTOFT-BOKEN

I juni måned kommer Kjell Fjørtofts bok, "Oppgjøret som ikke tok slutt". En bok det knyttet stor spenning til.

Under et intervju i "Aftenposten" tirsdag 22. april gir pensjonert major og historiker, Svein Blindheim, sin uforbeholdne støtte til såvel Ula-teig, som til Hans Fredrik Dahl og Egil Fjørtoft.

- De gjør en prisverdig jobb med forhold det må ryddes opp i, men de motarbeides, sier major Blindheim i intervjuet.

Hjemmefronten likviderte også sine egne! Britene satte opp likvidasjonslistene.

- Nazistene var ikke farlige for oss før de fikk tak i lederne for motstandsarbeidet. Men ble topplederne tatt, var det fare på ferde. Hvis de sprakk, fikk det meget alvorlige konsekvenser for andre som var innblandet i samme arbeide. I slike situasjoner var likvidering av egne folk tillatt.

Dette fortalte XU-agenten, Harald Sem, til journalist Stein Viksveen i 1985. Blant journalistene i «Stavanger Aftenblad» var det ofte blitt drøftet hvordan man skulle få en av Norges mest aktive motstandsmenn til å snakke, og endelig lykkes det.

Betingelsen var likevel at hans beretninger ikke måtte slås stort opp, men heller samles i et lokalpreget hefte under tittel: «Den hemmelige krigen i Rogaland».

Heftet ble straks revet bort, og er senere ikke kommet i nytt opplag.

Utrolig nok, for hva XU-agenten forteller er nytt for de fleste, ja, det rene sprengstoff, som kanskje gir svaret på hvorfor boken om hele XU-organisasjonens virksomhet i Norge ennå ikke er skrevet.

Folk og Land har sikret seg heftet, og gjengir her et par avsnitt fra innholdet:

Av Kjell Blich Schreiner

Det ble militærkontoret ved legasjonen i Stockholm som fikk i oppdrag å holde oppsyn med «opposisjonelle grupper», det vil i praksis si kommunistene.

- Det ble drevet en betydelig kommunistisk celledannelse, forteller Sem. Kommunistene drev harde militære treningsprogrammer. De hadde sine egne organisasjoner og egne kommunikasjonslinjer til Norge. De beveget seg helt tydelig på utsiden av det norske samfunnet i Sverige. Det fantes heller ingen nøyaktig fortegning i legasjonen over hvem som var hvem blant kommunistene. Mange av kommunistene ønsket ikke å bli registrert i legasjonen. De henvendte seg i stedet til den sovjetiske legasjonen og fikk sine pass utstedt der, såkalte svarte pass. Deretter fikk de oppholdstillatelse av svenske myndigheter.

Ved et par anledninger oppsøkte Sem treningsleirer med sterke kommunistiske innslag i Nord-Sverige. Offisielt var han der for å søke støttepunkter for kurer-tjenesten fra Norge til Stockholm. Hovedhensikten var å lodde stemningen i leirene og se hvem som befant seg der.

- Militærkontoret og XU fikk etter hvert et sterkt inntrykk av at hovedhensikten til kommunistene ikke var å sende geriljastyrker hjem, men å stå sterkest mulig den dagen freden kom, sier Sem.

Sommeren 1944 begynte

man å se resultatene av den kommunistiske virksomheten. Det ble dannet flere og flere kommunistiske grupper på Sørlandet og Vestlandet. Sabotasjevirkosomheten økte sterkt. Samtidig kom det meldinger om at kommunistene plyndret Milorgs våpenlagre i Norge.

Dennesiste meldingen utløste alarm i legasjonen og en av de ansvarlige i Rogaland ble relativt snart identifisert. Da Harald Sem høsten 1944 vendte tilbake til Rogaland med nye oppdrag for XU hadde han med seg likvideringsordre på flere personer. En av dem var Helge Hansen, en av de mest fram-tredende motstandsfolkene på kommunistisk side i Rogaland.

Fem navn sto på Harald Sems likvideringsliste. Foruten Helge Hansen var det en annen årsak til at Helge Hansen sto på likvideringslisten. Han var beskyldt for å ha plyndret Milorgs våpenlagre. I Stockholm og London var man på dette tidspunktet opp-tatt av kommunistenes rolle etter frigjøringen, og der hersket det som nevnt frykt for at de ved våpenmakt kunne forsøke å tilrive seg makten. Nå tok de angivelig våpen fra Milorg. Derfor kunne ordren om likvidering være en forsmak på en maktkamp som noen fryktet ville bryte ut.

La det med en gang være sagt at Harald Sem ikke drepte noen av dem.

Det kan være minst to årsaker til at Helge Hansen sto på likvideringslisten. Det var ikke tvil om at kommunistene i Stavanger-området forbedte seg på økt aktivitet. Det ble bekreftet i måneds-skiftet november/desember 1944, da knottfabrikken i Hillevåg ble sprengt. I samme

periode ble en norsk nazist og en tysk gestapist skutt og drept i Stavanger.

Det var nettopp det den norske og den britiske etterretningstjenesten for en hver pris ville unngå. Såvel XU i Stockholm som Secret Intelligence Service i London ønsket absolutt ro i denne delen av Norge for å kunne drive en effektiv etterretningstjeneste med kartlegging av all sjøverts trafikk.

Kom man nå inn i en periode med attentater og bombesnell, så ville det bli vanskeligere å drive effektiv etterretningsevne. Følgelig kunne det være av interesse å rydde av veien en av eksponentene for denne «harde» linjen, som en advarsel for alle andre som syslet med lignende planer.

Det kan også ha vært en annen årsak til at Helge Hansen sto på likvideringslisten. Han var beskyldt for å ha plyndret Milorgs våpenlagre. I Stockholm og London var man på dette tidspunktet opp-tatt av kommunistenes rolle etter frigjøringen, og der hersket det som nevnt frykt for at de ved våpenmakt kunne forsøke å tilrive seg makten. Nå tok de angivelig våpen fra Milorg. Derfor kunne ordren om likvidering være en forsmak på en maktkamp som noen fryktet ville bryte ut.

Likvideringslisten til Harald Sem inneholdt to andre overraskelser; på listen sto to av toppmennene i motstandsbevegelsen: Otto Olsen og Knut Aksnes.

- Nazistene var ikke far-

lige for oss før de fikk tak i lederne i motstandsarbeidet, sier Sem. Men ble topplederne tatt, var det fare på ferde. Hvis de «sprakk», fikk det meget alvorlige konsekvenser for andre som var innblandet i samme arbeid. Deres liv sto på spill og en møysommelig oppbygd organisasjon kunne bli knust på timer. I slike situasjoner var likvidering av egne folk tillatt.

Harald Sems umulige opp-gave besto altså i å komme Gestapo i forkjøpet, og likvidere motstandsfolk umiddelbart før en truende arrestasjon, eller så snart som mulig etter arrestasjonen, noe som var enda vanskeligere.

Sem sto selv på en likvideringsliste, og han vet hvem som var blinket ut til å ta hans liv. Det ville imidlertid ikke blitt nødvendig. Han hadde sin blåsyrekapsel i underkjenven.

Den norske nazisten på likvideringslisten var ansatt i Stapo. Han var beskyldt for angiveri og mishandling av fanger. Sem undersøkte i første omgang påstandene og kom til at de var sterkt overdrevet.

Han så ingen grunn til en likvidering, som ville satt tyskerne og Gestapo i alarmberedskap. Etter krigen ble mannen dømt til fengsels-traff.

Femtemann på listen var en av de motstandsfolkene som var blitt tatt. Da han «sprakk», gikk det en arrestasjonsbølge over Stavanger. For XU og Secret Intelligence Service var det nett-

opp hans tilfelle som gjorde det påkrevet å sette Otto Olsen og Knut Aksnes på likvideringslisten, for å forhindre gjentagelser.

Det er oppsiktsvekkende at det fantes lister over folk som skulle tas av dage, lister som var godkjente av høyere norske myndigheter.

Når det gjelder listen med de fem navnene som Harald Sem hadde med seg til Rogaland, så ble den satt opp av XUs ledelse i Stockholm og godkjent av legasjonens rettskontor.

Meget tyder imidlertid på at den egentlige avgjørelsen ble truffet av britenes Secret Intelligence Service (SIS). Navnene på listen ble formidlet gjennom SIS' forbindelsesoffiser Bushman, som var fast knyttet til XU-staben i Stockholm.

Hvordan kunne så SIS i London sette opp en liste over folk som burde likvideres i Rogaland? For å kunne treffe en så alvorlig avgjørelse, var det nødvendig med detalj-kunnskaper om forholdene i fylket. Det er nærliggende å tro at opplysningene må ha kommet fra dem som var best i stand til å vurdere forholdene; sentrale personer innen motstandsapparatet i Rogaland. De behøver ikke å ha foreslått likvideringer, men kan ha beskrevet situasjoner på en slik måte at SIS-ledelsen anså likvidering for nødvendig.

Sabotasjen og drapene førte øyeblikkelig til skjerpede tyske sikringstiltak og kontroller.

TID FOR ETTERTANKE

Av E. L., Oslo

DEL I

I vårt århundrede kan vi reflektere over ordet verdighet eller mangel på verdighet og medmenneskelighet såvel på det nasjonale som på det internasjonale plan.

To verdenskriger har påført vårt kontinent umåtelige lidelser og materielle ødeleggelser, og etter den annen verdenskrigs slutt i 1945 er det blitt utkjempet over 100 kriger i verden. 20 millioner sivile er blitt drept og 60 millioner jaget på flukt. Vi kan trekke denne konklusjon: Det ble ingen bedre verden.

Den annen verdenskrig var en stormaktskrig, som vi ble brakt opp i meget mot vår vilje. Vi kunne ha unngått ulykken, hvis vi hadde holdt vårt forsvar i orden eller i det minste mobilisert i tide det lille forsvar vi hadde.

De av oss som var unge da krigen kom til Norge i 1940, prøvde å komme frem til et holdbart ståsted for vår holdning og våre handlinger i krigsårene 1940-45. Den politiske utvikling i 20-30 årene på det hjemlige plan var også i en vesentlig grad retningsgivende.

Nasjonal Samlings medlemmer var først og fremst forsvarsvenner, med en høy prosent deltagelse i forsvarskampene i april 1940, hvilket bør fremgå av landssvikoppjøret. Ikke mindre enn 6-700 av landets knapt 1500 offiserer fra før 9. april, hvorav 32 med majors rang eller over, kom i løpet av 1941 inn i Nasjonal Samlings medlemslister. Jfr. professor Hans Fredrik Dahls bok: «Quisling. En fører for fall», side 228.

Ikke minst i året 1940 befant Norge seg i en uhyre vanskelig situasjon. Fra Nasjonal Samlings synspunkt gjaldt det å handle slik at vi kunne redde landets selv-

stendighet i fall tysk seier. Samtidig måtte man ivareta andre viktige interesser for landet.

Etter hvert kunne man registrere at mange tyskere var misfornøyd med Nasjonal Samling. Partiet var i veien for deres planer, det var tydelig. Uten dette parti ville Tyskland stå mer fritt i sitt forhold til Norge, både politisk og økonomisk. Nå var det bundet i ikke så liten grad. Quisling og statsrådenes arbeid for å bremse på de veldige tyske pengekrav falt bl.a. ikke i tyskernes smak. I en redegjørelse om Norges Banks forhold under okkupasjonen, som sjefdirektør Rygh ga i Kringkastingen 14. mai 1945, sa han: «Heldigvis ble man reddet for mange inngrep, fordi tyskerne og NS sto mot hverandre.» Se Aftenposten for 15. mai 1945.

Til sine tider var det et ganske tilspisset forhold mellom NS og tyskerne. Professor G. von Mende i Rosenberg-ministeriet, som var en god venn av Quisling, fortalte således noen år etter krigen at Quisling i sine tunge stunder flere ganger innviet ham i sin fortvilelse, blant annet overveide han å «gå i illegalitet som nasjonal opposisjon mot tyskerne». Tanken på de tyske represaliene avholdt ham imidlertid fra slike drastiske aksjoner. Jfr. professor Hans Fredrik Dahls siste bok om Quisling, side 420.

Det var forøvrig i 1940 og senere en ikke ualminnelig oppfatning at den tyske okkupasjon av Norge var regjeringens ansvar, men det ble ingen riksrett etter krigen. Glemmes bør heller ikke at Stortingets Presidentskap i 1940 anmodet kong Haakon VII om å abdisere.

Major og milorg.sjef O. H. Langeland dokumenterer i sin bok «Dømmer ikke» bl.a. følgende:

Det går an å gå til fienden

og forhandle om avsettelse av den lovlige regjering og siden få storkors av St. Olav. - Administrasjonsrådet bygde krigsskip og kanoner for fienden og fikk hederlig omtale. Det går an under pågående kamp å sende stor mannskapsstyrke til bistand for fienden på Værnes og deretter bli fylkesmann. Det samme gjelder Fornebu, hvor den ansvarlige leder ble statsråd kort tid etter. - Til slutt kan nevnes at de ca. 250.000 nordmenn, som gikk i tyskernes tjeneste for å tjene gode penger ved å bygge festninger, flyplasser eller brakker, ikke fikk et oppgjør med myndighetene etter krigen.

Ingen av dem ble straffet da landssvikoppjøret kom. Derimot ble alle som hadde båret NS-merket straffet, også de passive medlemmer. Dette innebar fengselsstraff eller konfiskasjon av formuesandel. Det kan her nevnes at det ble satt forræderstemplet på tusenvis av mennesker, som hadde begått så ubetydelige «forbrytelser» at det hele ble oppgjort med en mulkt på 200 kroner. Dette hadde intet å gjøre med straffelovens paragraf 86. Den virkelige straffen ble imidlertid fordømmelsen under «tro- og meningsløkkes», som har blitt praktisert frem til denne dag.

Et stort antall bøker, utgitt i de siste 50 år, belyser de to parters standpunkter. Det trer her frem, til en viss grad, hva som skjedde i ledersjiktet og nedover i de to grupperinger i Norge som var motpolarer under okkupasjonstiden. Et stadig større antall nordmenn motarbeidet de tyske myndigheter gjennom sabotasjehandling og annet motstandsarbeid, bl.a. spionasje for de krigførende stormaktene. Hele dette motstandsarbeide var i det vesentlige dirigert fra England og tildels fra Sovjet. På den annen side et økende antall nordmenn som var knyttet til Nasjonal Samling. De førte en annen form for frigjør-

(Forts. side 6)

Patriotismen i Sauda

Av fraflyttet

I Sauda var det under okkupasjonen to fraksjoner som lå i strid med hverandre. De beskyldte hinannen gjensidig for å arbeide for fienden.

- De i Sauda som jobbet på Norddagsanlegget.

- De i Sauda som jobbet på fabrikken for metall-leveranser til Tyskland.

Begge parter hadde rett.

Ingen av skipene som under krigen gikk med metaller til Tyskland ble senket. Det ble påstått at det skulle være en overenskomst mellom de krigførende. Ikke vet jeg.

I hvert fall fikk Sauda leve krigsårene i fred og ro. Det eneste sus av panikk og krigens redsel meldte seg riktig nok en gang i løpet av disse 5 krigens år. Det var en gang man fikk se exhauststripen av en spitfire.

Skip kom og gikk, folk arbeidet og tjente store penger, de klappet de «grønklede»

soldater på skuldrene og diktet patriotiske sanger.

Og «patriotismen» ga også andre utslag.

En hjemvendt fange, som hadde vært i samme konsentrasjonsleir som sin arbeidsgiver, ville ved hjemkomsten trøste både familien og den hjemmeværende krets.

Han fortalte at arbeidsgiveren, som allerede før avreisen hadde vært syk, fikk eget rom og ble tatt hånd om på beste måte av legene i leiren.

Men det skulle han ikke ha gjort. Isteden for å bli glad, ble familien og bygda rasende. Her kom denne mannen og fortalte at den syke mannen ble godt behandlet. Han fratok dem en patriotisk legende om lidelsen, og ville påføre ham en en død under samvittighetsfull pleie. Mannen ble nærmest knust under isfronten som møtte ham, og måtte forlate Sauda.

Den norske legion lå foran Leningrad da general Vlassov ville befri byen

General Andrej Vlassov tilhørte de store, sovjetiske generaler i begynnelsen av krigen. Han sloss foran Moskva, og ble deretter overført til Leningradfronten som nestkommanderende, og var sjef for 2. armé, som i januar 1942 støtte frem for å befri byen. Han ble tatt til fange av tyskerne, stilte seg i spissen for en armé av russiske desertører, og ble satt inn på tysk side i kampene på Balkan.

Ved fredsslutningen overga han seg til amerikanerne, og de aller fleste av hans menn delte hans skjebne. General Vlassov ble henrettet sammen med de fleste av sine menn, bare noen få endte sitt liv i fangeleirer. De ble skånselsløst overlatt til sovjetrusserne.

Dette ville vært historiens dom over Vlassov, hvis ikke Solsjenitsyn i "Arkipelag Gulag" hadde innført visse motforestillinger. Han fortel-

ler at også tre andre arméer skulle være med og befri Leningrad den harde krigsvinteren 1942-43. Men disse arméene rørte seg ikke. Vlasov gikk til angrep, men angrepet stoppet opp fordi han ikke fikk forsyninger fra Moskva. I februar 1942 hadde han drevet en 75 km lang kile inn i de tyske linjene. I mars hersket fremdeles vinteren, han kunne ha trukket seg tilbake på vinterføret, men fikk ikke lov. I april ble området bunnløs sump, Vlassovs armé spiste til og med hovene på selvdøde hester, og fortsatte kampene til mai og juni, da de ble nedkjempet av tyskerne. "Dette var forræderi", skriver Solsjenitsyn, "- men fra Stalins side". Han legger til at Vlassov var en så sterk personlighet at han evnet å samle en armé av russiske krigsfanger, som sloss for et ikke-bolsjevistisk Russland. Og tapte.

Abonner på Folk og Land til et ungt menneske!

Hvorfor en regjering ...

(Forts. fra side 2)

vil forstå vår handlemåte, ber vi om å få meddelelse om Deres Majestets beslutning senest den 12. juli.

Oslo, 27. juni 1940

Underdanigst

Magnus Nilssen, Gabriel

Moseid, P. Thorvik.,

Neri Valen, Ivar Lykke.

Kongens avvisning gjorde ingen forandring i Stortingets holdning. Det var flertall for hans avsettelse og tilbakekallelse av Hamarfullmakten til Nygårdsvold.

I punkt 6 var Stortinget gått med på inntil nyvalget å gi det nye riksråd fullmakt til «å fatte alle beslutninger som kreves for landets vel». Dermed hadde det sittende Storting opphevet seg selv. Men i siste øyeblikk viste det seg at stortingsmennene, når det gjaldt personlig å ofre noe for Norge, ikke var bedre nordmenn enn Nygårdsvold & co. De forlangte å bli sittende i den hensikt fortsatt å kunne drive partipolitikk. Denne svindel med uendelige muligheter for forviklinger kunne der Reichskommissar ikke gå med på. 25. september 1940 tok han konsekvensen av situasjonen og konstaterte at kongen og hans hus var avsatt, og regjeringen Nygårdsvold trådt tilbake. For å skaffe politisk ro og unngå for landets velferd forstyrrende intriger, oppløste han de politiske partier med unntagelse av Nasjonal Samling som hadde holdt seg helt utenfor siden Quislings forsøk på å redde landets selvstendighet ble veltet.

28. januar 1942 forela de norske ministre for Høyesterett spørsmålet om det var forfatningsmessige betenkeligheter ved at Nasjonal Samlings fører, Vidkun Quisling, på ministrenes anmodning dannet en nasjonal norsk regjering til overtagelse av regjeringsmakten. Høyesterett behandlet saken i et plenumsråd, og fant at det ikke besto noen sådanne forfatningsmessige betenkeligheter.

I henhold hertil nedla ministeriet 31. januar 1942 sine embeter og henstillet til Quisling å danne en norsk nasjonal regjering. Søndag 1. februar 1942 fulgte Quisling oppfordringen og overtok kongens, regjeringens og Stortingets forfatningsmessige funksjoner i kraft av Høyesteretts avgjørelse.

Tid for ettertanke ...

(Forts. fra side 5)

ingsarbeide og ivaretagelse av norske interesser under okkupasjonsårene.

Den korrekte historien om krigen vil aldri bli skrevet, men vi har plikt til å revidere historien når nye opplysninger kommer til, sier Kjell Fjærtøft i et intervju med Aftenposten av 5. mars 1990.

Et avsnitt lyder slik: Kjell Fjærtøft har kanskje mer enn noen andre de siste årene lagt nye blad til den norske krigshistorien. Han har vist at den offisielle historieskrivningen på flere områder ikke bare er ufullstendig, men at den også er fordreid, og i enkelte tilfeller falsk. - Jeg er rystet, jeg blir nesten daglig sjokkert når jeg ser hvordan virkeligheten og den offisielle krigshistorien spriker, sier han. Og senere i intervjuet:

Han har aldri godtatt at den offisielle versjonen har fortalt alt om det som skjedde i Norge under krigen. I sine kildegranskninger og i sine mange samtaler med dem som levde med i krigens harde virkelighet, har han fått vite for mye som ikke stemmer med den «korrekte» versjonen. - Det er seierherren som skriver historien, og det som ikke passer ham, blir ofte omskrevet eller utelatt, sier Kjell Fjærtøft.

Del 2 fortsetter i neste nummer.

De norske krigsseilere ...

(Forts. fra side 8)

menn et tangeringspunkt. Kanskje kunne Storvik og/eller representanter fra krigsseilerne som i likhet med Storvik og NS-folk brenner

Da Marxist-Leninistene satte opp dødslistene

Av Arne Roll,
Torrevieja, Spania.

«FOLK OG LAND», nr. 2. 1997, side 6, forteller om hva venstresosialistene AKP(ml) drev på med på Vestlandet: Øverst på lange dødslistene stod heimeverns-sjefen i bygda, så lensmannen, «kapitalister», Høyrefolk.

For at ikke nye lesere skal få si at «dette er bare oppspinn av gammelnazistene i FOLK OG LAND», eller tro at dette bare var et isolert lokalt fenomen uten sentralstyring, vil jeg berette hva min kone og jeg opplevde omkring 1972 i Eikeheia, Søgne ved Kristiansand. Jeg var lektor i orienteringsfag ved Katedralskolen og pleide å innby interesserte elever en og en, eller to og to, til middag, lekselesing, overnatting, frokost og retur med meg i bilen til «katta» dagen etter. Nå er jeg 70, men elever som den gang var hjemme hos oss, kommer nå til Spania og besøker oss, - ivrig etter å fortelle hvor viktig det var for dem den gang å komme litt ut av tredemøllen og få se andre omgivelser, puste i annen stue et døgn, diskutere.

LEKTORER: GO ON' GJØR DET SAMME.

To normalt begavede jen-

ter i klassen, ca. 18 eller 19 år, begge fra hjem med skilsmisser noen år før, begge havnet ett hakk ned på den sosiale skala etter dette, fikk innbydelsen. De ringte hjem, og jeg ba kona om å ha mye middag ferdig. Velkommen, velkommen!

Vårt nye hjem øverst i Eikeheia var bare et vanlig husbankhus. Men vi var vant til ei stue på 78 kvadratmeter med fontene i gulvet oppe ved Narvik, så jeg gikk fattig men iherdig i gang med å innrede kjelleren i nyhuset vårt, bygget på, kona laget nydelig have. Dette kunne ha blitt vår sikre død om vi hadde bodd i de to unge damers forbildestater: Kambodsja, Kina eller Albania.

Etter middagen ble de to damer svært alvorlige. De måtte ut en time sammen - bare de alene uten følge, sa de. Da de kom tilbake, bad de meg til side for en samtale, men min kone hørte alt med redsel eller vantro i ansiktet. De fortalte at de grundig hadde diskutert om jeg skulle settes på dødslistene.

«Men vi har etter diskusjon avgjort at du skal ikke drebes, (de brukte det ordet) huset skal ikke bli tatt fra dere, FORDI DU HAR BYGD ALT SELV MED EGNE HENDER».

Med all denne eksep-sjonelle hjertegodhet med meg som unntak under den nært forestående «væpna revolusjon» i Norge, spiste de kveldsmat og frokost i lettet humør. Nå var de på linje.

Hvordan det siden gikk dem?

Slik som med oss tidligere kommunister i Norge, (jeg til 1965) og slik som de fleste AKP-ere: Driftige samfunnsborgere, mer energiske enn folk flest. Men likevel: Jeg synes, som Høyreledelsen, at det er skjebnesvangert om Jagland skal ødelegge Overvåkingspolitiet. Samfunnsstormere, ungdommelige fusentaster kan tross sitt ringe antall avstedkomme redsler for seg selv og andre om de ikke er under grundig oppsikt.

LEVE OVERVÅKINGSPOLITIET 1950, 1997 OG ÅR 2020.

Med hyggelig hilsen og kopi til Overvåkingspolitiet.

En helt i Haugesund

Blant redaksjonens papirer fant vi et utklipp fra en avis i Rogaland. Det var en hyllest til politifullmektig Stray i Haugesund, som skulle gå av med pensjon.

Vi leser: "- Under krigen var politifullmektig Stray leder av pris- og rasjoneringspolitiet, og det falt i hans lodd, etter oppdrag, å foreta kontroll på busser og båter.

Disse pålegg gjennomførte han på en slik måte at mange nok vil huske ham med takknemlighet, fordi kontrollen ble utført mer i publikums enn i oppdragsgivernes interesse. La oss tilføye at han også

hadde lett for å «forsnakke» seg om når det skulle være kontrollert, til hjelp for dem som hadde planlagt turer til distriktene i det øyemed å skaffe seg mat».

Nå må vi få lov å spørre: Hvor er egentlig moralen her?

1) Mener man virkelig at et land, som de fleste trodde var i krig, ikke skulle ha noen rasjonering i slike tider?

Skulle det ikke tas behørig hensyn til at syke, gamle og barn fikk de rasjoner av melk, smør og kjøtt de særlig trengte?

Hvordan skulle dette gjen-

nomfères uten rasjonering?
2) Var det virkelig en patriotisk gjerning å tilgodese seg selv?

Det var også et spørsmål om penger? De som var best situert fikk jo et ganske vel-forsynt spiskammer på bekostning av de mindre bemidlede, samtidig som det forrykket alle beregninger av levnedsmiddelsituasjonen.

Personlig kan vi ikke forstå, at noen kunne drikke melk og spise egg og eggretter tilkommet på ulovlig vis i en tid hvor så mange bedre trengende ikke hadde sjanse til det.

Vi kan ikke forstå at vi øyensynlig skal være helt på villspor ved å resonere slik.

3) Ville man ha vært mer bunnet til lojalitet hvis det hadde dreiet seg om et internt, helt norsk lovpåbud?

Ja, vil du si, (selv om folk selvfølgelig ikke ville ta noe mer hensyn til det. Dertil kjenner da både du og vi våre landsmenn for godt). Men for syke, gamle og barn var det jo her spørsmål om mat, ikke om politikk. Vår personlige oppfatning er at denne politifullmektig Stray fullstendig sviktet sin oppgave, og vi vil være meget interessert i å høre de argumenter som tilbakeviser et slikt synspunkt.

EN UÆRBØDIG VISITT

I Folk og Land nr. 3 1997 avlegges professor Skodvin en uærbødig visitt. Ifølge Tore Gjelsviks bok om hjemmefronten (s. 263) var Skodvin med i pressesekretariatet i Hjemmefrontledelsens sekretariat da det ble organisert i mai 1944. Det ville være urimelig å vente at en mann som var så sterkt trukket med i motstandsarbeidet skulle kunne være objektiv, selv med professortittel. Dette nevnt til orientering.

Hilsen Anton Olstad

**Abonner på
Folk og Land
til et
ungt menneske!**

VENNEGAVER TIL "FOLK OG LAND"

Denne gang takker vi hjertelig for 42 bidrag på til-sammen Kr. 15.570,-.

VENNEGAVENE erstatter de vanlige forretnings-annonser som et blad som vårt har vanskelig for å få, og støtten er derfor en stor hjelp for oss som arbeider med å holde utgivelsen igang.

Vi begynner jo alle å dra på årene, men vi akter så visst ikke å gi oss så lenge vi har krefter og ressurser.

Vår adresse: "FOLK OG LAND",

POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO.

Vi takker hjertelig og håper på gode resultater også i månedene fremover.

J. H., Gjøvik kr. 300,-	B. D., Brandbu kr. 500,-
Å. S., Østerås kr. 40,-	L. R., Brandbu kr. 100,-
H. R., Gjøvik kr. 200,-	Ø. W., Hvalstad kr. 50,-
H. S., Rømskog kr. 200,-	O. E., Landås kr. 50,-
G. L., Feiring kr. 40,-	J. A. V., Haugesund kr. 300,-
B. B., Jar kr. 500,-	A. A., Bøstad kr. 5.160,-
G. G., Nore kr. 160,-	K. H., Stabekk kr. 300,-
R. B., Oslo kr. 300,-	E. G., Finsland kr. 140,-
T. T., Molde kr. 200,-	D. A., Bergen kr. 200,-
R. J., Flisa kr. 200,-	J. M., Lillehammer kr. 100,-
P. T., Fyllingsdalen kr. 200,-	F. S., Stavanger kr. 340,-
H. K., Gvarv kr. 300,-	M. A., Ålesund kr. 200,-
A. E., Helle kr. 140,-	J. R., Brandbu kr. 100,-
M. H., Gjøvik kr. 100,-	E. H., Kolsås kr. 300,-
I. A., Engenes kr. 50,-	J. V., Dovre kr. 100,-
H. W., Fredrikstad kr. 100,-	N. D., Leksvik kr. 250,-
E. K., Bjørnevatn kr. 100,-	E. N., Spania kr. 60,-
T. M., Nesøya kr. 800,-	H. G., Hafslundsøy kr. 100,-
T. H., Trondheim kr. 500,-	B. Aa., Sunde kr. 300,-
P. B., Oslo kr. 1.840,-	H. A., Eidanger kr. 300,-
J. S., Førde kr. 150,-	J. K., Stependen kr. 200,-

Makulering av landssvikarkivet

Aktive motstandsmenn har tidligere vært inne på tanken å lage bokbål av kapitler i norsk okkupasjonshistorie, skrevet av folk på taper-siden, og som det heter i en uttalelse: «av sympatiserende leieskribenter». På debattsiden i «VG», onsdag den 9. april, går motstandsmannen Einar Grannes et skritt videre: «HVA MED MAKULERING AV LANDSSVIKARKIVET»? Han grunngir sitt forslag med at «ettersom alt av vesentlig betydning for samfunnet er kjent og offentliggjort, synes arkivene ikke lenger å ha andre oppgaver enn å være habit (oppkomme) for kverulanter og useriøse voyeurer (kikkere)». Selv i Einar Grannes egen krets oppfattes forslaget som flaut og ubehagelig.

Samme dag innlegget sto i «VG» ringte en heimefrontkar oss, med forsikringer om at Einar Grannes ikke var talsmann for motstandsfronten. - Det må være klart, sa han, - at forsøk på å skape imunitet mot utredninger fra den tapende part ikke vil resultere i noe rett bilde av okkupasjonshistorien, men istedet bekrefte påstandene om at det er seierherrene som skriver historien. Det er jo det siste Einar Grannes gjerne vil.

BOKTJENESTEN

Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo. Telefonbest.: 22 56 10

..... eks. Vidkun Quisling: Russland og Vi (Innbundet) kr. 250,-
..... eks. Vidkun Quisling: Russland og Vi (Heftet) kr. 150,-
..... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost kr. 50,-
..... eks. Knut Steenstrup: Dilemma kr. 50,-
..... eks. Sundra Sand: Hva er Kristen Samling? kr. 5,-
..... eks. Sundra Sand: Noen enindringer fra tiden omkring Vidkun Quislings siste dager kr. 5,-
..... eks. Roald A. Nielsen: "Solbris Ohoi!" kr. 50,-
..... eks. Anna Kientopf: Det fredsfjendtlige trauma ... kr. 50,-
..... eks. Hans Gervik: Refleksjoner etter 50 år kr. 50,-
..... eks. Sigurd Senje: Glemt Soldat kr. 50,-
..... eks. Svensk frivillig: Ragnarok kr. 50,-
..... eks. Tom B. Jensen: Vidkun Quisling - en bibliografi kr. 50,-

Legg til kr. 20,- for forsendelser ved forskudsbetaling til:
Postgiro 0807-5.15.02.89. Bankgiro 6063.05.00926 eller ved sjekk i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

FRONTKJEMPERBREV SØKES

I forbindelse med min undersøkelse av frontkjempernes posttjeneste (se Folk og Land nr. 1/2-95) er jeg interessert i å kjøpe brev fra norske frivillige. Det er konvoluttene (ikke innholdet) med stempler fra militærenhetene som er av interesse. Evt. beskrivelse eller fotokopier, gjerne med prisangivelse, bes sendt til Advokat Karl U. Sanne "Jounkershaff" L-7481 Tuntange Luxembourg Telefon: 352-63 519

REISE TIL BALTIKUM

med "egen" buss ultimo juli. Vi besøker bl.a. Tallin, Narva og Riga og reiser på Rgt. Norges "igjengrodde stier" i Estland og Lettland. Er du interessert?

Send navn og adresse til INO, Boks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo, så får du nærmere opplysningere. Merk konvolutt "Baltikum".

LA BUDSTIKKEN GÅ

Er du i besittelse av - eller kjenner du noen som har - portretter eller gruppebilder av frontkjemperne, gjerne også bilder fra fronten, treningsleiren eller permisjonen.

Send oss dem, - og du gjør oss en stor tjeneste. - Om ønskes returneres bildene etter avfotografering.

Bildene kan sendes til:

Knut Baardseth

Postboks 30

2310 STANGE.

eller til Institutt for Norske Okkupasjonshistorie; Boks 3239 Elisenberg, 0208 OSLO.

DE NORSKE KRIGS- SEILERE EN ÆRBØDIG VISITT

Igjen har avisene måttet gi plass for indignasjon . . . Til spott og spe for norske myndigheter og til skam for alle dem som har stått fremst i køen der æresbevisninger etter krigen ble utdelt. Våre sjøfolk fra handelsflåten i alliert fart på alle hav under konstant livsfare med uhørte psykiske og fysiske påkjenninger, de eneste nordmenn som bidro til krigens sluttresultat, de må igjen stå på venteliste: De får ikke bidrag til arkivering av sine historiske dokumenter av Riksarkivet. (Les: Staten.)

Det er ikke bare en skam, det er en absurditet. Eksilpolitikerene i London, som

Av Hakon Warendorph

krigsseilerne bidro til å underholde, lot dem vente. Medaljeutdelerne og æresgasjebevilgerne lot dem vente. Den nye garde av byråkrater og politikere lot dem vente. Disse unge kjenner en historie som har andre helter. Nå er de nølende kommet på banen og er innstilt på en løsning av arkivsaken. (Tenk det, Hedda). Siste mann ut er Olav Trygge Storvik i Aftenposten 10. april. Kanskje den tragiske dato 9. april som så stille ble forbigått, ga ham et puff. Storvik er nemlig også opprørt.

Tidligere under denne debatten (eller rettere serie av innlegg) har det - kanskje for å avlede etter sirkus og brødmetoden - vært hevdet at «gammelnazistene», hvem de nå er, har fått den hjelp til sine samlinger som krigsseilerne ikke har fått. Det skrives om en overdragelse fra Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO) av vesentlige deler av instituttets bibliotek og dokumentsamling til statlig omsorg og ordning.

Det dreier seg imidlertid om en avtale om lagring av deler av nevnte bøker og dokumenter i h.h. vis Universitetsbiblioteket og Statsarkivet. Det overleverte materialet er av INO nøyaktig og profesjonelt katalogisert og systematisk embalert og fraktet til lageret. Overføringen var av minimal belastning for det offentlige og hadde som forutsetning fra INO bare en klausul om tilgjengelighet.

Med det kjennskap jeg har til slikt arbeide, kan jeg meget godt forstå de vanskeligheter krigsseilerne har hatt i forsøket på å kunne overlevere en viktig del av Norges historiske kildemateriale til ettersekten. Mange av dem fortsatte etter krigen til sjøs, mange var plaget av skader og sykdom. De fleste som forstod betydningen av slikt materiale, mente vel med god grunn at det var en selvfølgelig sak for det norske samfunnet å sørge for å samle og oppbevare denne unike del av vårt historietilfang.

Storvik er ikke blant våre beundrere, men her skaper våre felles erfaringer og ansvarebevissthet som nord-

(Forts. side 6)

NASJONAL SAMLING - EN NORSK BEVEGELSE

Gulbrand Lunde om prinsipper i 1935.

I «NS.MEDDELELSER», nr. 2. - mars 1935 understreker daværende kretsfører for Nasjonal Samling i Rogaland, Dr. Gulbrand Lunde at «vårt parti er en NORSK bevegelse på NORSK grund», og at den ikke har noen forbindelse med den tyske nasjonalsosialistiske bevegelse.

«Av de ting vi har felles med nasjonalsosialismen», skriver Gulbrand Lunde, «er kampen mot marxismen, men den er jo for såvidt felles for alle land utenom Sovjetveldet. Når det gjelder fører- og ansvarsprinsippet kan man vel si at dette er bygget opp i sine ytterste konsekvenser i Tyskland. Men førerprinsippet er ikke destomindre gammelt i Norge, og det er vel heller ikke meget som er mere typisk norsk enn denne styreform. Nordmennene er sikkert mere enn de fleste folk av sterkt individuell preget karakter. Førerprinsippet fordrer sterke personligheter med mot, handlekraft og vilje til å ta et ansvar. Egenskaper som i alle fall en gang var typisk norske, og som sikkert blir det igjen.

De gamle norske konger var typiske førere, de blev valgt av folket og valgte selv sine medarbeidere. På fiskerflåten har vi høvedsmannen, på vår store verdensomseilende flåte kapteinen, med uinnskrenket myndighet og fullt ansvar.

Som nasjonalsosialismen bygger også NS på det nasjonale grunnlag. Allerede det beviser jo at det må være en selvstendig norsk bevegelse. Likeledes bygger begge bevegelser på en idealistisk verdensanskuelse - i motsetning til marxismens og det libelalkapitalistiske samfunns materielistiske verdensanskuelse.

Som nasjonalsosialismen bygger Nasjonal Samling på bondesamfundet som samfundets ryggrad.

Likeledes har Nasjonal Samlings planer om arbeidstjenesten meget tilfelles med de tyske, men det første land som hadde slik arbeidstjeneste var Bulgarien, så det er slett ingen spesiell tysk forteelse.»

HAN HADDE RETT - IGJEN

"Jeg har allerede fremhevet at fred mellom England og Tyskland er et livsspørsmål for vårt land. Det som vi fremfor alt nå må søke å hindre er at England og Tyskland står mot hinannen i en ny krig. Det vilde for oss være skjebnessvangert, ja ødeleggende."

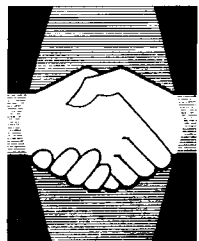
VIDKUN QUISLING, (1939)

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag, tirsdag og onsdag kl. 11-15.

Telefon: 22 56 10 34. Telefax: 22 56 27 75.

Adresse: POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO.

HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE

FRONTKJEMPERE OG FALNES EFTERLATTE

Postboks 1407 Vikka, 0115 Oslo.
Postgiro 0806 5180708

Hjelp oss å hjelpe

Med dette nummer av avisen følger en postgiroblankett til Hjelporganisasjonen for krigsskadede som vi så inntrengende vi kan, ber deg om å benytte.

Neppe noen i vår generasjon her i landet har deltatt i hardere kamper og med større tap enn våre krigsfrivillige på østfronten.

De som er blitt invalidisert og som noen vil si; helsemessig ødelagt for livet, har det ikke lett. Ikke minst fordi de er utelukket fra den offisielle omsorg som ellers blir krigsinvalidert til del.

Med invaliditet følger dessverre også med årene ytterligere belastninger. Helsetilstanden blir generelt mere nedsatt enn hos andre og senskader i form av nerveskader er en ytterst alvorlig belastning.

Vi er meget taknemlige og glade for den solidaritet og omsorg som dette blads lesere alltid har vist. Den støtte som er blitt ytet er av større betydning enn vi til vanlig forestiller oss og takknemligheten er stor.

Problemet vårt er allikevel, vi må si det rett ut:

Vi får gjort så alt, alt for lite fordi våre midler er små.

Vi appellerer derfor til hver enkelt: Vær med oss å hjelpe. Benytt den medfølgende postgiroblankett.

På forhånd: **Hjertelig takk!**

Amund Enger

Oslo, april 1997

Eivind Saxlund